

Škola

Vedieť čítať, porozumieť textu, rozprávať o ňom, je výborný základ pre celý ďalší život...

strana 3

Udialo sa

V Liptovskej Štiavnici je jedna z dobre fungujúcich organizácií Jednoty dôchodcov...

strana 5

Publicistika

Poznáme štyri základné farby kontajnerov: žltý, zelený, modrý a červený...

strana 7

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

toito.liptovskastiavnica.sk

ROČNÍK XVIII, ČÍSLO 3

OKTÓBER 2016

NEPREDAJNÉ

Editoriál - prvý deň v novej práci

Katarína Lajčiaková

Pondelok, 5. september 2016 bol pre všetkých bežným dňom. Pre školákov však významný začiatkom nového školského roka a pre mňa novou výzvou a novou etapou v mojom živote. Moje kroky v toto ráno viedli do novej práce, do Základnej školy v Liptovskej Štiavnici. Ako každý človek, ktorý sa dostáva do nového prostredia, tak aj ja som mala zmiešané pocity - radosť a očakávanie niečoho nového, čo príde a do značnej miery zmení môj život. Stala som sa triednou učiteľkou štvrtákom, ktorých som si hneď obľúbila. Každý z nich je iný, každý je výnimočný. Stala som sa súčasťou ich života a zároveň oni mojou. Taktiež aj súčasťou nového kolektívu. Už po prvých dňoch som si obľúbila nielen vašu školu, ale aj vašu obec, ktorou ma previedli žiaci na vychádzke. Síce len sčasti, ale verím, že v blízkej dobe spoznám širšie okolie vašej krásnej obce.

Teraz by som sa Vám v krátkosti predstavila. Volám sa Katarína Lajčiaková a pochádzam z Ružomberka - mestskej časti Černová. Vyštudovala som Pedagogickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave v odbore Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie. Rok som pôsobila ako učiteľka anglického jazyka na základnej škole v Modre. Dva roky som pracovala ako učiteľka v materskej škole v Černovej. Práca s malými deťmi ma naplňovala a nesmierne bavila. Bolo úžasné vidieť, ako sa malé deti rýchlo nadchnú pre nové veci a napredujú. Pôsobila som aj ako lektorka anglického jazyka v materských školách. No došiel čas, kedy som sa rozhodla vymeniť materskú školu za základnú a dostala som sa k Vám, do vašej obce. Verím, že práca s deťmi na základnej škole ma bude naplňovať a že strávime spolu krásne, niekedy možno aj ťažké chvíle, ktoré neodmysliteľne patria k výchove a vzdelávaniu. Budem sa snažiť odovzdávať svoje vedomosti a skúsenosti vašim deťom. Už teraz sa teším na ďalšie dni v novej práci

Zo zasadnutí OZ

TJ Družstevník Liptovská Štiavnica má finančné problémy

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa 11. 8. 2016.

Dofinancovanie futbalu v obci

Bola prerokovaná požiadavka Výboru TJ Družstevník Liptovská Štiavnica na zvýšenie dotácie pre TJ Liptovská Štiavnica na rok 2016 o 10 800 €.

Dotácia na rok 2016 by predstavovala čiastku: 13 500 € schválená dotácia na rok 2016 + 2 259 € na elektrickú energiu za 9 mesiacov + 10 800 € výdavky na 2. polrok 2016 = 26 559 €.

Obecné zastupiteľstvo s navýšením dotácie na rok 2016 o jednorázovú čiastku 10 800 € na zabezpečenie potrieb klubu nesúhlasilo.

Pomenovanie ulice

Obecné zastupiteľstvo schválilo VZN č. 2/2016 o určení novovzniknutej ulice

v obci Liptovská Štiavnica (na hranici s obcou Ludrová). Prediskutované boli návrhy názvu ulice od poslancov: Štiavnická, Zemianska, Na stráni, Ludrovská, Farská. Nakoniec bol schválený názov ulice „Na stráni“.

Výstavba Materskej školy

Starosta obce oboznámil poslancov s novými požiadavkami EÚ o nutnosti naprojektovať trojsklá, nové kúrenie, novú druhú kotolňu, ktorá bude spaľovať peletky.

Projekt je potrebný na zmenu stavby pred dokončením.

Na žiadosť občanov postavila obec nové zábradlie.

Veríme, že pomôže hlavne starším...

Foto: z archívu obce

O nových pravidlách separácie odpadu

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania,

keď píšem tieto riadky pomaly, ale isto sa lúčime s letom. Presúvame sa do jesenného obdobia, kedy sa budú krátiť dni a predlžovať večery. Budeme mať viac času na premýšľanie, možno nad budúcnosťou a možno nad prítomnosťou.

V tomto čísle novín by som sa chcel venovať dvom postrehom, ktoré chtiac - nechtiac ovplyvňujú život v našej obci. Prvý postreh je už viackrát opakovaná téma separovaného a komunálneho odpadu v obci. Vývoz a spôsob zberu tuhého komunálneho odpadu do smetných nádob zostáva v obci bez zmien. Nevieť, či všetci máte vedomosť o tom, že od 1.7.2016 vošiel do platnosti nový zákon o odpadoch, ktorý do značnej miery mení doterajšiu platnú legislatívu. Stručne Vám chcem vysvetliť v čom je rozdiel a ako to v našej obci bude fungovať. Od 1.7.2016 vznikli spoločnosti, ktoré dostali súhlas od Ministerstva životného prostredia a prostredníctvom nich budeme odovzdávať separovaný odpad na ďalšie spracovanie. Podľa zákona by táto služba mala byť bezplatná. Naša obec má uzavretú zmluvu s firmou ENVI-PAK Bratislava, ktorá úzko spolupracuje s regionálnou firmou OZO, a.s. Liptovský Mikuláš. V našej obci separujeme hlavne sklo a plasty, za ktoré by sme už nemali platiť. Avšak ani nie po mesiaci fungovania začína problém s pravidelným vyvázaním, lebo nastavené pravidlá – množstvo vývozov – sa čoraz viac zväčšuje a pravidlá boli nastavené podľa vývozov niekedy v mesiaci január 2016. Je riziko, že za rozdiel bude obec musieť za separovaný zber aj napriek novému opatreniu doplácať.

Druhou problematikou o ktorej Vás chcem informovať, ale zároveň Vás aj požiadať o disciplínu, je separovaný odpad, ktorý do veľkoobjemovej nádoby dávate. **Do žltej nádoby môžete dávať STLAČENÉ plastové fľaše.** Môžu tam ísť **tégliky z jogurtov** a čo je novinkou, môžu sa tam dávať **plechovky z pív a nealkoholických nápojov. Zelený veľkoobjemový**

kontajner slúži hlavne na zber **sklenených fliaš**, ale nehádzme do neho celé okenné tabule aj s rámom alebo plné fľaše. Tento vývoz bude riadený vývozovým harmonogramom, t.j. 2x do mesiaca. Ak budú potrebné ďalšie vývozy, obec bude musieť za ne zaplatiť. V minulosti sme zbierali v našej obci papier, ktorý sme pol roka doma uskladňovali a potom sme ho prostredníctvom detí Základnej školy v Liptovskej Štiavnicí odovzdali do zberu v prospech ZŠ. Aj tento zber dosiahol svoju metú a od roku 2016 prichádzame s novinkou. Do našej obce bude chodiť 4x do roka firma, ktorá vykupuje papier nie za peniaze, ale ako barter za hygienické potreby (servítky, vreckovky, toaletný papier, utierky). O dni, kedy bude tento výkup realizovaný, bude obec informovať prostredníctvom

rozhlasu a internetovej stránky obce. Čo sa týka zberu železa, aj tu nastal v poslednom období problém a to hlavne s cenou vykupovaného železného šrotu, ktorá bola v niektorých prípadoch nižšia ako 0,03 €/1kg, čo po odpočítaní dopravy za odvoz bolo naozaj nerentabilné. Pri tejto službe však chceme zostať. Považujem za potrebné zozbierať železný šrot, ktorý občania nepotrebujú prostredníctvom našich žiakov, aby to ľuďom vo svojich dvoroch neprekážalo a aby sa nerozhodli tento železný šrot vyviezť niekde za dedinu. Ďalšou zložkou separácie je možnosť odovzdania bielej techniky a elektrotechniky prostredníctvom Obecného úradu firme, ktorá má na to certifikát. Tu však narážame na ďalší veľký problém. Občan síce chladničku donesie na zberný dvor obecného úradu, ale mnohokrát predtým vymontuje z chladničky, resp. mrazničky motor. Podobne je to pri televízoroch, kde občan vymontuje me-

denú cievku a televízor donesie na obecný úrad. Takúto bielu techniku ani elektrotechniku nám určene firma nevezme a obec musí na vlastné náklady zlikvidovať skelet chladničky alebo televízora. Sú to nemalé prostriedky, ktoré idú zo spoločnej kasy nás všetkých. Preto Vás chcem dôrazne požiadať, aby sme dbali na tieto upozornenia, a tak sa dostali do pozície slušnej dediny.

Ďalšou zložkou, ktorú obec separuje sú akumulátory z automobilov, ktoré možno umiestniť do kontajnera, ktorý je umiestnený v priestoroch dvora ZŠ. Tiež zbierame aj použité tužkové batérie do kontajnerov, ktoré sa nachádzajú v priestoroch obecného úradu. Ďalšou novinkou v zákone je drobný stavebný odpad. Podľa novely zákona drobný stavebný odpad je obec povinná prevziať,

avšak každý občan je povinný prísť na obecný úrad, nahlásiť množstvo, resp. ho odvážiť a podľa platného všeobecne záväzného nariadenia obce zaplatiť cenu 0,05 €/kg., t.j. vozík za automobil, ktorý má hmotnosť 200 kg, predstavuje čiastku 10,- €.

Mnohokrát som písal aj o neporiadku na verejných priestranstvách. Dnes chcem byť však iný a chcem pochváliť občanov našej obce, že dedina, čo sa týka poriadku určite nepatrí medzi obce, ktoré sú zaplnené špinou a odpadom a to je tvrdenie nie moje, ale ľudí, ktorí prichádzajú z iných miest a okresov. Netreba však zaspáť na vavrínach. Osvetu separovania, čistenia, odovzdávania treba šíriť medzi mladými, ale aj staršími obyvateľmi obce. A jednu perličku pri tejto téme na záver. V tomto roku som bol na dovolenke pozrieť večné mesto Rím. Jeden deň sme venovali ceste z Ríma do prímorského mestečka Netúno. Poviem Vám, že som sa cítil hrdo ako Slovák, keď som videl ich množstvo odpadkov a špiny

nielen popri cestách, ale aj na verejných priestranstvách.

Druhou témou, ktorá rezonuje v súčasnosti v našej obci je futbal. Naši futbalisti hrajú III. ligu, čo je tretia najvyššia celoštátna súťaž v rámci SR. Obec pre futbalistov poskytla dotáciu v celkovej výške 17 000,- € na rok 2016. Z tejto čiastky bude uhradené predovšetkým cestovné, energie, materiálne-technické zabezpečenie futbalistov. V súčasnosti má obec dve futbalové mužstvá. A mužstvo a tiež mužstvo žiakov. Peniaze, ktoré boli odsúhlasené sú určite nedostatočné, a preto do hry o financovanie futbalu vstupujú aj sponzori. Naozaj chcem povedať a potvrdiť, že ľudia, ktorí v dedine „robia“ futbal sú možno traja, štyria a vôbec to nemajú jednoduché a ľahké. Preto mnohokrát musia futbal financovať aj z vlastných prostriedkov. Avšak aj napriek tomu sa v tomto roku dospelo k situácii, že športovci – futbalisti požiadali o navýšenie dotácie o sumu 10 800 €. Táto suma však poslancami OZ nebola odsúhlasená. Pre našich futbalistov vzniká problém ako dokončiť nadchádzajúcu sezónu bez finančných prostriedkov. Tu by som sa na chvíľu pozastavil a možno by som chcel počuť názor a odpoveď väčšiny obyvateľstva, ako by riešila daný problém. Pol dediny ma presvedča, že na futbal jednoznačne treba pridať, lebo je to jediná a dobrá propagácia obce za hranicami nášho okresu, keď dedina s 1 150 obyvateľmi hrá s okresným mestom. V súčasnosti naši futbalisti postúpili do 4. kola Slovenského pohára, kde budú hrať s prvoligovým mužstvom DAC Dunajská Streda. Druhá polovica občanov nechce ani počuť o navýšení futbalu a pýtajú sa dokedy ešte bude obec financovať futbal. Môj názor poznáte. Futbal v obci určite treba podporovať, avšak do určitej výšky, o čom rozhodnú poslanci OZ. Ťažko predvídať záver, či už taký alebo onaký, ale aj tak sa chcem funkcionárom, ktorí futbal v obci robia, poďakovať za dosiahnuté výsledky.

Príjemné jesenné podvečery Vám praje starosta obce Dušan Lauko.

Každý školský rok je niečím výnimočný

Renáta Cagalincová

Leto a prázdniny sú už neodvratne za nami. Začala sa škola a ja verím, že si všetci dobre oddýchli a do nového školského roku načerpali dostatok síl. Mnohí veľa cestovali, videli cudzie kraje, navštívili svojich príbuzných a získali znova chuť do učenia. Určite nemusím pripomínať, aký význam má vzdelanie pre mladých ľudí v dnešnej dobe. Svet okolo nás sa rýchlo mení, očakáva ľudí samostatných, schopných postarať sa samých o seba, vedieť sa rýchlo zorientovať, vedieť použiť vedomosti, prípadne rýchlo získať nové informácie. K tomu je treba mať solídne základy vzdelania, vedieť využívať nové informačno - komunikačné

technológie a samozrejme ovládať cudzie jazyky.

Každý školský rok je pre niekoho z nás niečím výnimočný. Nieкто odíde, nieкто zase príde. Určite každému blúdi v hlave myšlienka aký tento rok bude? Čo nás čaká? Akých bude desať mesiacov v laviciach tejto školy? Čakajú nás dni kedy budeme musieť ukázať svetu „My nato máme“, ale čakajú nás aj voľná a mnohé zaujímavé akcie.

Dúfam, že zažijeme len príjemné okamihy vzdelávania, upevníme vzťahy medzi učiteľmi i žiakmi a budeme sa tešiť z dobrých výsledkov spoločnej práce. Otvára sa nám priestor na to, aby sme si mohli

lepšie uvedomiť to pozitívne, čo so sebou nový školský rok prináša. V školskom roku 2016/2017 bude Školu v Liptovskej Štiavnicí navštevovať 46 žiakov: 1.A - Mgr. Renáta Cagalincová - 13 žiakov, 2.A - Mgr. Katarína Pastuchová - 10 žiakov, 3.A - Mgr. Vlasta Birková - 10 žiakov, 4.A - Mgr. Katarína Lajčiaková - 13 žiakov. V ŠKD budú dve oddelenia: I. odd (1. , 2. roč.) - Mgr. Michaela Lizoňová - 18 žiakov, II. odd (3.,4. roč.) - Mgr. Jana Kohútová - 14 žiakov. Žiaci budú navštevovať podľa výberu záujmové útvary: Cestou - necestou /turisticko-poznávaci/, Počítačový, Angličtina hrou a výtvarný odbor ZUŠ Dotyk. Prajem nám všetkým, učiteľom i žiakom, veľa chuti, múdrosti a energie do učenia. ■

Začal sa rok čitateľskej gramotnosti

Renáta Cagalincová

Pribúdajú športoviská, parkoviská, kúpaliská. V domácnostiach sa objavujú počítače, televízory s viacerými stanicami, internet, elektronické hračky... Deti sú technicky vyspelejšie, sebaistejšie, majú väčší rozhľad, ale aj napriek tomu pribúdajú deti, ktoré majú problémy s čítaním, s komunikáciou, s vyjadrovaním.

Mamičky v prvých rokoch po narodení s nadšením zoznamujú svoje deti s písmenkami, s radosťou im čítajú rozprávky. Postupne sa však nadšenie vytráca a dieťa zostáva s knihou osamotené, knihu odkladá navždy na poličku a vrhá sa na iné aktivity.

Možno si neuvedomujeme, ale vedieť čítať, porozumieť textu, rozprávať o ňom, je výborný základ pre celý ďalší život. Čítanie rozširuje slovnú zásobu, zvládnutie pravopisu a pozornosti na vyučovaní. Aktívny čitateľ má menšie problémy pri písaní vlastných textov.

Aby malo dieťa celoživotný pozitívny vzťah ku knihe musí vidieť doma čo najčastejšie s knihou v ruke svoju mamu a otca. Pozitívny vzor je aj dnes ten najlepší výchovný prostriedok. Veľmi dobrá motivácia k čítaniu je v knižkupectve, kde necháme dieťaťu dostatočný priestor na výber kníh, ktoré ich zaujmú. Dieťa musí cítiť, že rodič pripisuje čítaniu kníh dôležitosť a nie je mu to ľahostajné. Výber knihy treba zladit' so záujmami dieťaťa. Dôležité je, aby

sa aj dieťa zúčastnilo na výbere knihy a a pobytu v knižkupectve a knižnici treba vyhradiť dostatok času.

Snažme sa z čítania urobiť v rodine každodenný rituál. Ak sa dá, zapojme do čítania aj starých rodičov. Veď čo je v dospelosti krajšie ako zaspomínať si na čítanie rozprávky starkou, dedkom?

ného leporela, Dramatizácia príbehov, Popoludnia s rozprávkou, Recitačné preteky, Hodiny hlasného čítania, Hodiny tvorivého písania, Medailóniky pri príležitosti výročia spisovateľa pre deti, Literárny karneval, výstavy kníh, Číta celá škola, Starší žiaci čítajú mladším, Školáci čítajú škôlkárom, Super obal na knihu, Rodičia čítajú v škole

Deti v pracovnom zápale

Foto z archívu školy

MŠVVaŠ SR vyhlásilo školský rok 2016/2017 za Rok čitateľskej gramotnosti. Ak chceme našich žiakov naučiť nielen plynulo čítať, o texte rozprávať, s textom pracovať, doprajeme im čo najviac zaujímavých situácií a stretnutí s knihou:

Pasovanie žiakov za čitateľov školskej knižnice, Čitateľský maratón, Tvorba vlast-

Dnešný život je naozaj uponáhľaný, máme málo času a nie každý deň sa nám podarí splniť svoje predsavzatia. Ale máme niekedy voľnejšie víkendy, sviatky a prázdniny. Stačí 30 minút denne a deti budú šťastné, že zažili niečo nové s hrdinami z kníh. ■

Máme sa lepšie, ale odcudzili sme sa

Alfonz Balko

Porovnávať súčasnú životnú úroveň v našej obci sa dá len s jednotlivými úsekmi medzivojnového obdobia minulého storočia. V tom období boli vzostupy hospodárstva i jeho krízy. Prvá kríza v rokoch 1922-23, druhá veľmi ťažká v rokoch 1929-1933 a tretia sa začala v r. 1937 prerušená druhou svetovou vojnou. V tom období sa realizovalo, vo vtedajšej ČSR aj mnoho hospodárskych, menových, sociálnych a pozemkových reforiem. Platy pred krízou (1929-1933) boli u robotníkov 510 – 590 Kč a úradníkov až 1550 Kč muži a 840 Kč ženy, klesli po nej o 1/3 až 1/2 a začali sa dvíhať až v r. 1935, kedy priemerná mesačná mzda robotníka bola okolo 360 Kč. Rok pred druhou svetovou vojnou bola v ČSR životná úroveň rovná úrovni Talianska a dosahovala viac ako 90% úrovne Rakúska a 80% úrovne Nemecka. Bola teda vysoká. Kríza vyvolala aj veľkú nezamestnanosť (vyše milióna nezamestnaných), preto od augusta 1930 boli zavedené „Žobračky“ – poukázky v cene 10,- Kčs pre slobodných a 20,- Kčs pre ženatých na týždeň. Za ne bolo možné vyzdvihnúť si potraviny v niektorom obchode. Vtedajšia koruna mala hodnotu 1,6 €. (V polovici

tridsiatich rokov mal 1 g zlata hodnotu 22,50 Kčs, dnes 35 – 37 €. Mena bola krytá zlatom.) Väčšina obyvateľov našej obce pracovala v poľnohospodárstve a v celulózkach Solo a Supra v Ružomberku, alebo v Mauthnerových textilných závodoch v Rybárpoli, v pozíciách robotníkov. (Len 2-3 pracovali v pozíciách „mašinfíre-rov“ a ak sa dobre pamätám, jeden aj ako dielovedúci, ktorí mali lepšie platy). Niekoľko našich občanov pracovalo najmä na jar pri zalesňovaní a rúbaní. Obvyklá denná mzda bola 14 - 24 korún, poľnohospodárska mzda bola 8 - 16 ko-rún. Pracovalo sa aj v sobotu a v poľnohospodárstve aj 14 hodín denne. Úradnícke platy poberali 5 obyvatelia obce (starosta, notár, bankový úradník a 2 učítelia). Teraz, v r. 2016, je podľa Štatistického úradu SR priemerný plat robotníka vo výrobe 580 €.

V tabuľke nižšie uvádzam ceny niektorých životných potrieb a počet jednotiek ktoré si za svoj plat 360 Kč v minulosti a 580 € teraz mohol,

Rodák Alo Balko je nám známy, ako pravidelný prispievateľ článkov do nášho časopisu, ktoré sú orientované na dobu prvej polovice minulého storočia. Tentokrát sa vo svojom príspevku zameriava na fakty umožňujúce porovnať životnú úroveň vtedy a dnes...

resp. môže robotník kúpiť.

Zaujímavé voči dnešku je napríklad to, že cena hovädzieho (aj telacieho) mäsa bola nižšia ako bravčového, no i tak si ho dnes robotník môže kúpiť skoro dvojnásobok. Viac si za svoju mzdu mohol kúpiť len zemiakov. Veľmi drahé bol oproti dnešku: cukor až 14,5 krát a obleky vyše 11 krát. Súhrnne možno povedať, že za svoju mzdu si robotník mohol kúpiť v ktoromkoľvek čase medzivojnového obdobia podstatne menej ako v súčasnosti.

Životnú úroveň rodín v minulosti, ktoré žili bez pravidelného príjmu, podáva dotazník v jednej školskej triede na Slovensku. Bolo v nej 72(!) žiakov (dnes 20 -30). Na niektoré otázky o tom,

Nielen z uvedeného je vidieť, že v žiadnom období medzivojnovéj ČSR sa nežilo lepšie, ako sa žije dnes. Dovolenky, boli len dva týždne a tie využívali zamestnanci na zabezpečenie rodiny prácou na poli, chystanie palivového dreva, zberom malín, čučoriedok a brusníc, prípadne na stavebnú činnosť pre svoju potrebu, alebo pomoc susedom. Nevie o tom, že by v tom období niektorý Štiavničian bol na nejakej dovolenke a to nielen mimo ČSR ale ani v rámci republiky. Auto mal len prokurista Ľudovej banky Tholt (Aero Cing), aj to až začiatkom štyridsiatich rokov. Telefonovať sa chodilo na notársky úrad. Nebola elektrina, cesty boli prašné, vodu sme naberali, alebo čerpali zo studní, väčšina mladých ľudí ukončila len ľudovú školu a do meštianky

a gymnázia v Ružomberku chodilo z obce len cca 10 detí. Kompletná nemocnica bola až v Žiline a týždenný pobyt stál cca 1400 Kč. Porovnajme to s terajškom, kedy sú samozrejmosťou elektrina, telefóny, asfaltované cesty, vodovod, kanalizácia, plyn, nové veľké domy, desiatky vysokoškolsky vzdelaných ľudí a vďaka

Predmet	Rozmer	1932-38		2016	
		Kč	Počet nákupov	€	Počet nákupov
Chlieb	kg	2,20	164	0,80	725
Múka pšeničná	kg	2,10	171	0,40	1450
Mäso bravčové	kg	8,0-9,0	42	4,-	145
Mäso hovädzie	kg	6,0 – 7,0	55	6,-	97
Zemiaky	kg	0,24	1500	0,40	1450
Mlieko	l	1,-	360	0,40	1450
Vajíčka	ks	0,30	1200	0,30	1933
Soľ	kg	1,90	190	0,40	1450
Cukor	kg	6,30	57	0,70	829
Pivo 12°	0,5 l	1,70	212	0,60	967
Zápalky	škatuľka	0,30	1200	0,10	5800
Cigarety Zorka-Mann	20 ks	2,-	180	2,80	207
Topánky dámske	pár	29,-	12,4	42,-	14
Oblek pánsky	ks	698,-	0,5	100,-	5,8
Cement vrece	25 kg	5,-	72	3,-	193
Moto Jawa 175-250	ks	3 989,-	za 11 mesiacov	2 370,-	za 4 mesiace
Auto Walter/Dacia	ks	25 500,-	za 70,8 mesiacov	6 500,-	za 11,2 mesiaca

v akých podmienkach žili, žiaci odpovedali:

Slúži kuchyňa ako obytnú miestnosť?

52 malo len jednu izbu a v nej sa v zime i varilo.

Koľko vás býva všetkých v byte?

41 - viac ako 5, 29 - viac ako 7 a 18 - viac ako 9.

Koľko krát jedávaš za deň?

12 - tri a viac krát, 41 - dva razy a 11 - len raz denne.

Čo jedávaš na raňajky?

42 - rozličné polievky a odvary.

Máš vlastnú vreckovku?

23 nevedelo, čo to je.

Čo jedávaš obyčajne na obed?

41 - nič (jedl iba ráno a večer), 16 - zemiaky, 7 - iné.

Koľko krát do týždňa jedávaš mäso?

7 - aspoň raz, ostatní nie, alebo len náhodne.

Máš svoju posteľ?

5 - áno, 30 - spali po dvoch, 12 - po troch a 17 - spali na zemi.

technickému pokroku mobily, tablety počítače, chladničky, práčky, autá rôznych značiek, supermarkety, atď. A aj obyvatelia našej obce teraz cestujú prakticky po celom svete, mnohí podnikajú, zastávajú aj vyššie hospodárske a verejné funkcie a pod. Máme sa teda jednoznačne oveľa lepšie, pokiaľ ide o hmotnú podstatu života, ako v medzivojnovom období.

Myslím si, že horšie by to pre súčasnosť dopadlo, keby sme hodnotili medziludské vzťahy. Odcudzili sme sa. Stratil sa pocit spolupatričnosti, ochota vzájomnej pomoci, Dnes sa vytvárajú uzavreté skupinky, najčastejšie na základe ekonomickej situácie členov a bohatstvo sa stáva meradlom spoločenského postavenia. Preto bezohľadnosť, podvody, faloš, sebeckosť a iné negatíva sa často uplatňujú pri získavaní hmotných statkov. Verme, že príchodom nových generácií sa spoločnosť aj v medziludských vzťahoch zlepši.

Slovenskí dôchodcovia nesedia za pecou

Edita Haluzová

Moja adoptívna vnučka v máji tohto roku maturovala. Keďže bývala so mnou, sledovala som jej prípravu na maturitné skúšky a občas som jej aj s nejakou témou zo slovenského jazyka nejakou pomohla. Veď viete, nám dôchodcom akosi lepšie slúži dlhodobá pamäť. My sme síce maturovali z ruského jazyka, dnešní maturanti maturujú z anglického, nuž ale aj na prípravu naň som sa prizerala. A obidve sme sa pozastavili nad jednou témou, v ktorej sa hovorilo o dôchodcoch na Slovensku. Nevieť pred kolkými rokmi robili túto osnovu a podľa akých štatistických údajov, ale chudáci dôchodcovia na Slovensku boli len utrpení starí ľudia, ktorí veľa navštevujú lekárske ambulancie a pre malé dôchodky sedia iba doma a takpovediac čakajú na smrť... No pekná predstava! Nehovorím, že senior je človek, ktorý nepotrebuje lekára, aj ja dnes častejšie sedím pred nejakou odbornou ambulanciou, ale že by tam sedeli iba dôchodcovia, to sa nedá tvrdiť.

Podľa mňa je to pekne skreslená informácia a nedajú sa všetci dôchodcovia pchať do jedného vreca. Už roky na Slovensku

fungujú Kluby dôchodcov, kde sa schádzajú seniory aspoň jeden deň v týždni. V Ružomberku budeme v októbri oslavovať 20-te výročie založenia Jednoty dôchodcov. Za dvadsať rokov sa naša organizácia utešene rozrástla a každý rok do nej pribúdajú nové základné organizácie na dedinách. Dnes ich máme okolo 23, s celkovým

Ilustračné foto

počtom členov vyše 1200. Nedá sa to presne vyčíslieť, lebo členov stále pribúda a počet sa počíta k 31. decembru, podľa zaplatených členských príspevkov. Každá základná organizácia sa riadi svojím plánom činnosti a okrem toho sa zapája aj do akcií organizovaných aj okresnými a krajskými organizáciami. Neminie ani jeden mesiac, aby sa nekonala nejaká akcia. Či je to

už turistické, športové a kultúrne podujatie, alebo len obyčajné posedenia, tiež jednodňové výlety za krásami Slovenska. Naši členovia tiež radi športujú a zúčastňujú sa napríklad na okresnom športovom dni, ktorý sa v tomto roku uskutočnil v Liskovej v mesiaci máj, alebo zrazu turistov, uskutočnený v septembri v Rajeckých Tepliciach.

M á m e v r á m c i o k r e s u z a l o ž e n é š t y r i f o l k l ó r n e s ú b o r y, k t o r é s a z ú č a s t ň u j ú p r e h l i a d o k v r á m c i ž i l i n s k é h o s a m o s p r á v n e h o k r a j a, a t i e ť R u ž o m b e r s k e j L ý r y, č o j e p r e h l i a d k a f o l k l ó r n y c h s ú b o r o v s e n i o r o v. T o h t o r o k u s a k o n a l a v m e s i a c i j ú n v K D H u b o v á. S e n i o r i s a z ú č a s t ň u j ú a j r e k r e a č n ý c h p o b y t o v v s l o v e n s k ý c h k ú p e l o c h, a l e a j v z a h r a n i č í, p r e v a ť n e v T a l i a n s k u a C h o r v á t s k u. K a ť d ý r o k v m á j i s a k o n á p r e h l i a d k a n a j l e p š í c h s e n i o r s k ý c h r e c i t á t o r o v v M a r t i n e. N e m u s í m c h o d í ť

ďaleko, v Liptovskej Štiavnici je jedna z dobre fungujúcich organizácií Jednoty dôchodcov a jej členovia sa zúčastňujú športových, kultúrnych podujatí, zájazdov a stretnete ich aj s trekingovými palicami na prechádzke po okolí. Nemyslím si, že by mali radosť z toho hovoriť iba o svojich chorobách a sťažovať si na nízky dôchodok. Veď ten má nízky asi každý a každú korunku musí poriadne poobracať v ruke, aby mu aj napríklad na lieky vyšlo, hoci najlepším liekom pre každého človeka je pohyb na čerstvom vzduchu a aktívny záujem o dianie okolo seba. A pokiaľ máme pár vnúčeniec na stráženie, nehrozí nám, že by sme sa mali kedy ľutovať a zaoberať sami sebou. Veď tie naše hyperaktívne vnúčenice nám niekedy dajú poriadne zabráť.

Prázdniny skončili, rodinné záležitosti sa znormlizovali, deti sú dopoludnia väčšinou v škole a nám ostane viac času pre seba a svoje záujmy. Aktivity v Kluboch a v Jednote dôchodcov nekončia a my nebudeme sedieť za pecou a čakať... Veď nás čaká ešte množstvo zaujímavých podujatí.

Skúsenosť „skvalitňovania služieb“ z posledných dní

Ako každý rok v septembri – tak aj v tomto roku – bolo potrebné, ak chcete poberať prídavky na školopovinné dieťa, zaniest potvrdenie o návšteve školy na príslušné oddelenie sociálnej poisťovne.

V minulosti stačilo jednej úradníčke, ktorá bola touto činnosťou poverená, len podať príslušné potvrdenie.

A dnes? Nečudujem sa už výsledkom nelichotivej štatistiky Medzinárodnej organizácie práce (ILO), podľa ktorej je v našej štátnej správe zamestnaných približne 200-tisíc ľudí. A na každých tisíc Slovákov pripadá 37 úradníkov! Vojdete do budovy, schody Vás zavedú na recepciu, kde príslušná pracovníčka chce od Vás „číslo“. Tak začnete pátrať po čísle. Intuitívne pokračujete do vestibulu, obzeráte – kde by mohli dávať čísla? Zbadáte automat! Začnete

čítať pokyny a vtom Vás osloví študentík sediaca vedľa na stoličke. Žeby brigádnik? Spolu s ním vygenerujete číslo 185.

Medzitým vojde ďalšia stránka, vytlačá si číslo 186. Ide späť na recepciu.

Idem aj ja. Na recepcii svieti číslo 175. Ešte desať ľudí predomnou (myslím si)! Ale okolo mňa ani živej duše! Kde je tých desať ľudí, čo majú byť predomnou? Opäť intuitívne podávam pani na recepcii tlačivo a už aj s číslom. Pani potvrdenie veľkodušne preberie a ja si pýtam potvrdenie o prevzatí, aby som mal doklad, že som „to“ priniesol. Pani povedala, že to nedávajú. Asi treba zamestnať ďalšiu pani, ktorá bude tieto potvrdenia vyrábať a vydávať. Nemyslíte?

Záverom dodávam, že už sa nečudujem, že sa Slovensko umiestnilo na druhej priehke v počte štátnych zamestnancov a nedá mi tento akt nenazvať ináč ako „buzerovanie“ občanov.

Váš čitateľ i prispievateľ

Z éteru znejú podivné zvuky

Ladislav Slanicay

Ja, ako určite aj mnohí iní, vstávam ráno takmer pravidelne o pol siedmej. Už si to môžem dovoliť. Tá pravidelnosť je určite návykom organizmu, zvlášť pre to, že som človek zvedavý. V tom čase pred siedmou, zaraďuje RTVS do programu predpoved' počasia. Zapínam preto rádio. Tiež pravidelne. Ale čo to? Čo je to za stanica? Nerozumím, nechápem, o čom to spieva, skôr reve a blačí. Prvé čo mi napadlo, že niekto z domácich mi preladiť stanice. Ale mylil som sa! Ten blakot zatíchol a z rádia sa ozvalo: "Rádio Slovensko to sa dobre počúva"! Tak predsa slovenská stanica. Ale prečo potom v tej reči ktorej nerozumím? Či na Slovensku nemáme dosť pekných piesní? Pekných, ba krásnych, tak z hľadiska melódie i samotného textu. Horšie na tom je, že RTVS vysiela denne podstatnú časť cudzojazyčných piesní. Vytrvalo už dlhšiu dobu. Pravdepodobne boli už proti tomuto

kultúrnemu prejavu nanosené viaceré výhrady a pripomienky, keď ako som počul zastúpeniu cudzojazyčných a slovenských piesní vo vysielaní RTVS stanovilo už ministerstvo kultúry nejaké „kvóty“ v percentuálnom vyjadrení.

I ja si kladím otázku. Komu takýto smer šírenia kultúry vyhovuje? Kto nemá ochotu veci zmeniť. Komu vadí že v slovenských piesňach sa zdôrazňuje hrdosť k slovenskej národnosti? Komu nepasuje „do karát“, že v našich slovenských piesňach sa prejavuje úcta k rodine i vďaka matkám?!

Rozmýšľam, uvažujem i kombinujem. Výsledok toho môjho snaženia je stále ten istý. Vo všetkom sú peniaze, všetko je to o peniazoch, zmena je len vo forme rozdelenia a spôsobe. Aby som aspoň z časti ilustroval tieto úvahy, ponúkam jednu z tých starších piesní, ktoré boli pred desiatkami rokov šlágram, hitom a nemohli chýbať v repertoári žiadnej kapely:

Mamky

*Na svete rád každý spieva,
či má radosť a či žiaľ,
pieseň – šláger sa ozýva
tu i tu a odvsadial...
Škoda že tu jednu pieseň,
počujem tak málo hrať,
najkrajšiu zo všetkých piesní,
čo spievala moja mať.*

*Mamky, slovenské mamičky,
učte deti naše pesničky!
Pieseň slovenská pieseň len nám,
otvorí celí svet dokorán.*

*Nad ňu vám krajšej v svete niet!
Ona tu znela a bude znieť,
po tisíc liet...
Mamky slovenské mamičky,
učte deti naše pesničky!*

Treba ešte niečo dodať? Vari ani nie! Len si priať aby sa tým riadila aj naša RTVS. ■

Hasiči oslavujú 90. výročie existencie zboru

Dušan Lauko

V deň, keď sa v našej obci konal III. ročník hasičskej súťaže s prevýšením o pohár predsedu DHZ a I. ročník o putovný pohár starostu obce, sme si pripomínali aj krásne 90-te výročie založenia nášho zboru. 90 rokov predstavuje výmenu viacerých generácií hasičov a hasičiek a preto pri tejto príležitosti chcem poďakovať všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom držali štafetu hasičstva v Obci Liptovská Štiavnica.

V periodiku hasičské listy, ktoré boli publikované v roku 1934, sa na strane 145 nachádza text: „Liptovská Štiavnica založená v roku 1926. 18 členov. Činovníci: veliteľ Andrej Čepitko, náhradný veliteľ Richard Tholt a druhý náhradný veliteľ Jozef Janiga. Tajomník Ladislav Janiga, pokladník Jozef Mender, dozorca majetku Gejza Královenský, revízori Eugen Ondrejka, Jozef Mládza a Štefan Ondrejko.“ Toto sú ľudia, ktorí v roku 1926 začali písať históriu hasičstva

v Obci Liptovská Štiavnica. Počas 90-tich rokov sa vymenilo veľa členov dobrovoľného hasičského zboru, ale nedá mi nepripomenúť aspoň pár mien, ktoré tvorili ďalšiu budúcnosť zboru. Zo starších členov treba spomenúť pána Júliusa Hrabušu, Pavla Ondrejku, Rudolfa Kubovčíka, Slávomíra Hrabušu a Miroslava Ondrejku. Osobitne chcem spomenúť aj pána Jána Hrabušu, ktorý držal predsednícku štafetu v zbere viac ako 10 rokov a postaral sa o pozdvihnutie hasičstva v obci. Pri tejto príležitosti mi nedá nespomenúť aj pár členov a to Oskara Kačaljaka, Miroslava Hrabušu, Ľubomír Tulinského, Jána Meška a mnoho ďalších a ďalších, ktorí už nie sú medzi nami. Hasičstvo, to nie je len o súťažiach, varení gulášu, resp. priateľskom stretnutí, ale je to predovšetkým o zodpovednosti a chcení byť nápomocný druhým ľuďom v núdzi. Ani našu Obec Liptovská Štiavnica

Nástup súťažiacich družstiev

Foto: Dušan Dírer

Pokračovanie na str. 8

Zvýšme zodpovednosť pri triedení odpadu

Katarína Kačalková

Mesiac september je už raz taký – končí sa ním letné ničnerobenie, „dovoľovanie si“, či benevolentnosť k povinnostiam a začína

pravidelnosť, rytmika denných úloh... ak by sme chceli byť príliš pesimistickí, povedali by sme, že končí radosť a voľnosť a začína serióznosť, trpezlivosť a zodpovednosť... Tieto asociácie nepatria len do témy dovoleniek a školského roka, prelínajú sa celým spoločenským životom. Uhorková sezóna je nenávratne preč a na rad prichádzajú vážnejšie témy.

Aj ja by som chcela nám všetkým pripomenúť trochu vážnejšiu tému – tému odpadu. Na stránkach nášho časopisu sme sa s ňou stretli už viackrát. Problematika produkcie odpadu, nakladania s ním a jeho triedenia je neustále živá, zasahuje každú oblasť nášho života. O to viac vystupuje do popredia v súčasnosti, keď moderný a konzumný spôsob života vytvára čoraz väčšie a väčšie kopy nepotrebností. Reklamný slogan „obal

predáva“ sa v podstatnej miere podieľa na produkcii odpadu, pretože aj ten nepatrný výrobok musí mať krásny a reprezentatívny obal, niekoľkonásobne väčší od samotného výrobku, aby vás prilákal a zvýšil percento atraktívnosti predávanej veci. Nie tak dávno som si kupovala akýsi kábel k počítaču a dostala som veľkú vaničku vytvrdeného plastu, vo vnútri vystuženú pevnou lepenkou

tajnera patrí.

Poznáme štyri základné farby kontajnerov: žltý kontajner je určený na plasty, zelený na sklo, modrý na papier a červený na kovové predmety. To, čím jednotlivé kontajnery naplníme, záleží výlučne na nás a preto je dobré poznať podrobnejšiu štruktúru, čo je a čo nie je možné do kontajnerov vyhodiť. Asi najviac frekventovaný je žltý kontajner, veď plasty kralujú nášmu storočiu. Do tohto kontajnera patria PET fľaše, rôzne plastové obaly z výrobkov (potraviny, čistiace prostriedky, kozmetika), igelitové vrecká, tašky, fólie, plastové prepravky z fliaš, tiež napr. obaly z CD. Každý z nich je pred vyhodnotením potrebné zmenšiť na čo najmenšiu veľkosť, tým ušetríme veľké množstvo miesta

v kontajneri. Do žltého kontajneru nepatria silno znečistené plasty z masných olejov, z rôznych nebezpečných látok a farieb. Do zeleného kontajnera patrí vo všeobecnosti sklo, sklenené obaly najrôznejšieho druhu, sklenené črepiny, taktiež sklá z okuliarov. Nepatria sem žiarovky, zrkadlá, autosklo, porcelán,

Všakovaký odpad vo veľkoplošnom kontajneri

Foto: D.Đirer

s kúskami polystyrénu a celé to bolo zabalené v tenkej priehľadnej fólii. Keď som sa prebojovala cez všetky tieto materiály, v ich útroboch som našla kúsok poskrúcaného kábla...

Pri takejto sile marketingového priemyslu je jednotliviec absolútne bezmocný. Avšak to, čo môžeme urobiť všetci, je skvalitniť našu zodpovednosť pri nakladaní a manipulácii s obalmi, respektíve s odpadom všeobecne. Pripomeňme si preto, oživme svoju pamäť, ako odpad triediť a do akého odpadového kon-

ani keramika. Modrý kontajner je asi najmenej problémový, patrí sem papier všetkého druhu, vrátane kartónov, lepeniek, letákov... Nepatrí sem však papier s hliníkovou fóliou, kartóny z nápojov, voskovaný papier ani škatuľky z cigariet. Do červeného kontajnera patria plechovky, konzervy, kovové súčiastky, drôty a káble, očistené od plastovej bužirky a taktiež alobal. Nemali by sme sem však vyhadzovať kovové obaly, ktoré v sebe obsahujú ešte zvyšky potravín a nápojov, ani chemicky znečistené kovy. A na záver už len jeden postreh, ktorý ponechám bez komentára. V našej obci som bola svedkom toho, ako sa občan snažil vyhodiť plastové fľaše do beznádejne preplneného žltého kontajnera. Okoloidúci pán mu v jeho bezradnosti prispel na pomoc radou, aby sa netrápil a hodil ich do vedľa stojaceho, takmer prázdneho zeleného...

Triedme odpad správne...

Foto: D.Đirer

Hasiči oslavujú 90. výročie existencie zboru

Pokračovanie zo str. 6

neobišli rôzne nečakané udalosti v podobe troch požiarov za posledných 10 rokov. Ani pri jednom z týchto nešťastí nechýbali naši dobrovoľní hasiči a vždy pomáhali zachraňovať majetok a životy ľudí. Spomeniem súčasných členov a to hlavne Michala Ondrejku a Michala Ondrejku, ktorí naozaj od srdca a nezištne, či už cez deň, alebo v noci, neváhajú pomáhať ľuďom v núdzi. Chcem preto vyzvať aj mladú generáciu, aby sa zapojili do činnosti DHZ a nepozerali na výhody, resp. nevýhody, ale aby si vo vnútri svojho ja uvedomili, že táto činnosť v obci bola a bude vždy potrebná.

Náš dobrovoľný hasičský zbor nepatrí medzi tie najväčšie, možno ani najlepšie, ale chcem sa pri tejto slávnostnej chvíli poďakovať za to, že existujeme a v prípade kritickkej situácie vieme pomáhať. Netreba zabúdať okrem mužov aj na naše hasičky, ktoré sú jednak spretrením nášho zboru, ale tak isto rovnocenným partnerom, ktoré sa pravidelne zúčastňujú rôznych hasičských súťaží a ich výsledky sú pozoruhodné.

Družstvo žien v súťažnom nasadení...

Foto: Dušan Dírer

Chcem prisľúbiť za obec, resp. za poslancov obecného zastupiteľstva, že sa budeme snažiť pomáhať materiálno-technicky zabezpečiť náš zbor na takej úrovni, aby sme boli vždy schopní akcie. Tak isto štát sa v posledných rokoch snažil doplniť jednotlivé DHZ-čky novou technikou v podobe nových požiar-nych áut. Naša obec aj napriek tomu, že

žiadosť podala, nebola úspešná. Chcem ale sľúbiť, že aj ja sám urobím všetko pre to, aby sa v ďalšom období táto situácia v našej obci zmenila.

Na záver chcem popriať nášmu DHZ hodne ďalších rokov fungovania, zodpovednej prípravy a čo najmenej skutočných požiarov v obci. Ďakujem všetkým, ktorí ochraňujú majetok našich občanov a neváhajú v prípade potreby urobiť čokoľvek a dodržali hasičské motto: Bohu na slávu, ľuďom na pomoc.“

Fotogalériu z akcie nájdete na adrese <http://aktuality.liptovskastiavnica.sk/DHZ2016>

Odvzdávanie medailí

Foto: Dušan Dírer

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

Evidované na MK SR pod ev. č. EV 3111/09 (ISSN 1338-9343)

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redakčná rada: Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko.

Vydáva obec Liptovská Štiavnica jedenkrát štvrťročne. Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Hlavná 39/53, IČO 00 315 427, e-mail: toito@liptovskastiavnica.sk, web: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov. Uzávierka príspevkov nasledujúceho čísla: 9. 12. 2016.

